

magterne kunne komme ud af den klemme, de havde sat hinanden i.

Det er også velbeskrevet her i rapporten, hvordan en atomkrigsspiral kunne gå i gang ved en fejltagelse. Vi havde en debat om, hvorvidt hændelserne i 1983 var ved at udløse en sådan fejltagelse. Men under alle omstændigheder var oprustningen på begge sider så voldsom, med strategiske atomvåben, konventionelle våben, taktiske atomvåben, at hvis spiralen var gået i gang, så havde vi ikke siddet her i dag, kan jeg sige til hr. Kristian Pihl Lorentzen.

Det var det, vi førte politik ud fra, det mente vi var rigtigt, og det mener vi stadig væk i dag var rigtigt.

(Kort bemærkning).

Pia Christmas-Møller (KF):

Lige i forlængelse af det sidste spørgsmål og besvarelsen af samme vil jeg da gerne spørge, om hr. Holger K. Nielsen er enig i DIIS-rapportens konklusion, som siger, at alliancemedlemskabet var forudsætningen for, at man fra dansk side kunne undgå eftergivenesspolitik eller affindelsespolitik over for Øst.

Er hr. Holger K. enig eller uenig i den konklusion?

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Det kan man jo sige er en væsentlig del af konklusionens betragtninger omkring fodnotepolitikken, og det er da et punkt, hvor vi ikke var specielt enige. Vi var i hele den periode kritiske over for NATO og især over for NATO's politik, så derfor står jeg ikke og påstår, at DIIS-forskerne pludselig er blevet SF'ere, for det er de ikke.

Kl. 16.35

(Kort bemærkning).

Pia Christmas-Møller (KF):

Vil det sige, at hr. Holger K. Nielsen erkender, at SF's bestræbelser i 1980'erne gik ud på at udhule Danmarks medlemskab af NATO, og at hr. Holger K. Nielsen dermed er uenig med sin kollega hr. Pelle Voigt, som til DIIS-udredningen har sagt, at det var en fejl, at man førte anløbssagen, som jo decideret førte til NATO-valget i 1988, og som endte med, at vi fik fastholdt et fuldgældigt medlemskab?

Er hr. Holger K. Nielsen af den opfattelse?

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Jeg vil hellere sige det på den måde, at vi fik i 1980'erne en diskussion i vores parti om NATO, hvor vi begyndte i højere grad at nuancere vores holdning til NATO, og hvor der var forskellige opfattelser af det.

SF blev startet som en del af en antimilitaristisk bevægelse, og vi mente, at NATO var en del af den militarisme, som var bygget op i Vest-europa. Det havde vi også et meget solidt belæg for at påstå, fordi der i allerhøjeste grad gennem NATO-samarbejdet var tale om en kraftig vestlig oprustning.

(Kort bemærkning).

Per Clausen (EL):

Jeg vil godt spørge hr. Holger K. Nielsen, om han ikke synes, der er et bemærkelsesværdigt sammenfald i den mistænkeliggørelse, som allerede dengang skete af fredsbevægelserne i Danmark, og som fortsætter nu, og så den vurdering, som man oven på blandt magthaverne havde af Solidarnosc og andre kritiske bevægelser, nemlig at man var i den situation på det tidspunkt, at der sådan set, hvis man skulle tro magthaverne, kun fandtes to muligheder, nemlig at man enten var på USA's side, eller også var man på Sovjets side, og at det netop var fredsbevægelsens styrke, at den var i stand til at definere et tredje standpunkt.

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Præcis. Præcis. Det er jo netop hele pointen i det her, at også dengang havde man sådan en tænkning, som også statsministeren giver udtryk for, at enten er du med os eller imod os. Det, som højrefløjen kører frem i hele den her diskussion, kørte i Vest, men kørte også i Øst. Det er jo fuldstændig rigtigt. Man kan sige, at høgene begge steder var hinandens forudsætninger, og det, man så, var, at de havde interesse i, at de var der på begge sider.

Det var en af grundene til, at Sovjet bekæmpede alle tendenser til, at fredsbevægelsen også kunne være kritisk eller skulle have det tredje standpunkt, som hr. Per Clausen siger. Det var grunden til, at russerne aktivt bekæmpede det italienske kommunistparti, da det forsøgte at frigøre sig fra den sovjetiske indflydelse. De betragtede jo de kommunister, som kunne tænkes at være frafaldne, med lige så stor mistro, som de betragtede de største høge i USA.